

meget på sengekanten, som den tidligere regering blev det den 2. juni 1992.

Udenrigsministeren gentager i sine afsluttende bemærkninger, at jeg ikke skal komme og tro, at EU-udvidelsen har noget med den finansielle reform at gøre, for det skal der ikke stå noget om i Amsterdamtraktaten. Det er netop det, jeg har sagt hele tiden, og derfor er Amsterdamtraktaten fløjttende ligeegyldig i forhold til EU-udvidelsen.

EU-udvidelsen kan ikke ske, før den finansielle reform er i orden. Jeg ved da godt, at det ikke var meningen, at den skulle være med i Amsterdamtraktaten, men det er sandelig meningen, at vi skal have en finansiell reform, inden udvidelsen kan komme i gang. Derfor er den det vigtigste for EU-udvidelsen, og så skal tilhængerpartierne holde op med at bruge Amsterdamtraktaten som et argument for, at vi ellers ingen EU-udvidelse får. Det holder ikke vand.

Så prøver udenrigsministeren nu her til sidst at sige, at de her partier, der er modstandere af Amsterdamtraktaten, overhovedet ikke kan blive enige om noget som helst, for de fremsætter tre forslag til vedtagelse. Lad mig gøre udenrigsministeren lidt rød om ørene og sige: Fremskridtspartiet kan godt stemme for dem alle tre. Det er nemlig tre sider af den sag, og vi er enige i alle tre sider. Derfor kan Fremskridtspartiet stemme for alle tre forslag, og så kan det jo være, at udenrigsministeren har fået en tegning af, hvad det egentlig talt er, de tre partier, der går imod Amsterdamtraktaten, mener, vi skal gøre, når nej et kommer hjem, og hvad det er, regeringen skal komme med.

Jeg er ked af, at vi ikke er kommet videre i enigheden med regeringen om, at de skal tage det så alvorligt, at de begynder at tænke over, hvordan de skal forholde sig den 29. maj, når de står med det store nej. Jeg håber, at det lykkes at finde frem til det, og at man så vil respektere folkets stemme og sige: Fint, hvis et flertal har sagt nej til det her, så er Amsterdamtraktaten faldet, og så ikke noget med at komme med forkølede undtagelser eller lignende undskyldninger. Det holder ikke vand. Derfor synes jeg, vi har fået en god start på vinterens debat om Amsterdamtraktaten og EU.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 4 af Annette Just (FP) (se foran) forkastedes, idet 11 (FP, EL og DF) stemte for, 83 (S, V, KF, SF, RV og CD) imod; 1 (Frank Dahlgaard (KF)) stemte hverken for eller imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 5 af Keld Albrechtsen (EL) (se foran) forkastedes, idet 11 (FP, EL og DF) stemte for, 82 (S, V, KF, SF, RV og CD) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 6 af Kristian Thulesen Dahl (DF) forkastedes, idet 17 (SF, FP, EL og DF) stemte for, 77 (S, V, KF, RV, CD, Tommy Dinesen (SF) og Steen Gade (SF)) imod; 1 (Frank Dahlgaard (KF)) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om forholdet mellem Amsterdamtraktaten og de fire danske undtagelser?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL). (Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/10 97).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen har bestandig undervejs under regeringskonferencen og derefter, da man kom hjem med Amsterdamtraktaten, hævdet, at de danske undtagelser ville stå fast før, under og efter regeringskonferencen og altså også være sikret i Amsterdamtraktaten.

Nu viser en gennemgang af Amsterdamtraktaten efter min opfattelse, at der er alvorlige problemer med sikringen af de danske undtagelser i traktaten. På væsentlige punkter er de ikke fuldt ud sikret, og derfor har vi ønsket at få regeringens redegørelse for forholdet til undtagelserne og at få mulighed for senere hen at drøfte det og stille forslag til vedtagelse om,

hvad der kan gøres for at rette op på situationen.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): På regeringskonferencen var de danske forbehold ikke til debat. De danske forbehold er Danmarks forbehold. Det var regeringens klare mål, at de fire danske forbehold skulle fastholdes, som det er blevet sagt før, under og efter regeringskonferencen.

Målet blev nået. Forbeholdene er fastholdt. De kan nu som før kun ændres af de danske vælgere ved en folkeafstemning i Danmark.

Forbeholdene er sikret i en særlig protokol. I protokollen henviser man til Edinburgafgørelsens bestemmelse om ØMU'en og unionsborgerskab; forbeholdene er altså uændrede. Om unionsborgerskabet kan man endda sige, at hovedindholdet er skrevet ind i selve traktaten, da det nu står her, at unionsborgerskab ikke træder i stedet for nationalt borgerskab, men kun supplerer det.

Forbeholdet på forsvarsområdet er fastholdt. I protokollen om Danmarks stilling henvises direkte til de to artikler i Amsterdamtraktaten, der vedrører forsvarspolitik. Det præciseres, at Danmark ikke har pligt til at deltage i finansieringen af aktionsudgifter på de områder, hvor Danmark ikke deltager.

Amsterdamtraktaten indebærer, at dele af samarbejdet om retlige og indre anliggender overflyttes fra det mellemstatslige samarbejde i søjle 3 til et overstatsligt samarbejde i søjle 1. Det drejer sig om dele af visumsamarbejdet, asylpolitik, indvandring, grænsekontrol og civilretligt samarbejde.

Som en konsekvens af vort Edinburgforbehold vil Danmark ikke deltage i de dele af samarbejdet om retlige og indre anliggender, der nu gøres overstatsligt. I protokollen om Danmarks stilling fastslås derfor, at Danmark ikke deltager i foranstaltninger truffet på baggrund af det nye overstatslige samarbejde. Det slås fast, at Danmark ikke deltager i beslutningsprocessen. Danmark deltager ikke i afstemninger blandt de øvrige medlemslande på disse områder. Danmark sidder med ved forhandlingsbordet; vi kan give vores mening til kende, men vi kan ikke stemme.

Endelig understreges, at Danmark ikke er forpligtet af beslutninger og afgørelser fra EF-

Domstolen med mere på disse områder, og at Danmark ikke deltager i finansieringen af foranstaltninger på det overflyttede område.

Samtidig må det stå klart for enhver, at både den danske regering og de andre EU-medlemslande respekterer den danske befolknings afgørelse fra 1993. De fire danske forbehold er fastholdt i Amsterdamtraktaten. De vil fortsat kun kunne ændres af den danske befolkning ved en folkeafstemning i Danmark, og det er ikke det, folkeafstemningen den 28. maj næste år handler om.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Tak til ministeren for svaret. Man kan jo ikke sige, at det afslørede meget nyt i forhold til regeringens velkendte argumentation.

Det, som for mig at se er hovedproblemerne, er tre alvorlige mangler ved det, der blev opnået i Amsterdam, når vi ser på undtagelserne.

Det første problem er undtagelsen på det forsvarspolitiske område. Her har Danmark en undtagelse i forhold til Vestunionen og i forhold til EU's forsvarspolitik og dermed også over for et kommende fælles EU-forsvar.

Denne undtagelse skrider nu på to måder. For det første, fordi der i traktaten er aftalt en tættere sammenknytning mellem EU og Vestunionen, et projekt, som man, allerede inden traktaten måtte træde i kraft, er begyndt at udarbejde mere detaljerede dokumenter om.

Det bliver altså sværere og sværere at se skillelinjen mellem Vestunionen og EU. Vandtætte skotter er der for længst ikke tale om; vandet fosser ind – eller ud, hvordan man nu ser på det. Og jo mere sammensmeltning, des mere illusorisk bliver det også at påstå, at Danmark har en undtagelse over for Vestunionen.

For det andet er der tilsvarende de nye bestemmelser om, at EU kan vedtage såkaldt fredsskabende aktioner. Fredsskabende aktioner er sådan nogle som f.eks. USA's mislykkede intervention i Somalia eller Golfkrigen. EU kan nu beslutte regulære militære ekspeditioner under fremmede himmelstrøg.

Her kan man ganske vist sige, at den danske regering på papiret har en undtagelse, men det, som var den danske regerings hovedkrav, var i virkeligheden, at Danmark for alt i verden skulle have ret til at deltage i sådanne militære ekspeditioner, og det er også blevet understreget i

traktaten. Derfor må man sige, at denne undtagelse alt i alt er reduceret til en ren formalitet tømt for indhold.

Jeg erkender, at det ikke er en juridisk betragtning, det er en realitetsbetragtning, en politisk betragtning. Undtagelsen er simpelt hen omgået, man kan sige ved hjælp af juridiske spidsfindigheder. Den eksisterer måske på papiret, men i den virkelige verden er undtagelsen væk med Amsterdamtraktaten.

Det andet afgørende problem ligger i den retlige undtagelse, og det må man dele i to. Den første del af problemet er denne gabestoksprocedure, hvor Danmark mister den vetoret, som vi tidligere havde i Schengens eksekutivkomité. Den blev vi frataget, vi blev smidt ud af en del af Schengenbeslutningerne, og det kalder man så en undtagelse. Det er lidt vanskeligt at forstå, hvordan dette, at man fratages enhver indflydelse på beslutninger, som man godt ved i realiteternes verden kommer til at gælde for én selv, nu skal opfattes som en undtagelse.

Det andet punkt inden for det retlige område er disse rammeafgørelser, og her har Danmark ingen undtagelse. Det kan være rammeafgørelser, der for eksempel giver EU mulighed for at bestemme, at fremmed politi skal arbejde på dansk jord efter regler, som det måtte passe EU at beslutte.

Det er artikel K 4, hvor regeringen i sin egen juridiske redegørelse indrømmer, at her er et problem, hvor danske myndigheder må påse, at grundloven bliver overholdt. Jamen beføjelsen bliver overdraget, og EF-Domstolen kan komme ind og afgøre tvister om overholdelse af sådanne rammeafgørelser, der i realiteten er det, som man ellers i EU kalder direktiver, altså lovgivning. Det er overnationalt, det er i strid med undtagelsen og endda juridisk i klar strid med undtagelsen. Her kan selv juridiske spidsfindigheder ikke hjælpe regeringen til at forklare problemet.

Nu tillader tiden ikke, at jeg går dybere ind i det, og det må jeg så vende tilbage til, hvis vi ikke kan få et dybtgående svar på det i dag, men alt i alt må man konstatere, at det budskab, som statsministeren havde om, at undtagelserne også skulle stå efter regeringskonferencen, har regeringen altså ikke levet op til.

Ove Fich (S):

Spørgsmålet om forholdet mellem Amsterdamtraktaten og de fire danske undtagelser er efter

min opfattelse og Socialdemokratiets opfattelse meget enkel. Lad os gå dem igennem:

For det første er der undtagelsen om den økonomiske og monetære union. Dette spørgsmål har slet ikke været forhandlet i relation til Amsterdamtraktaten. Derfor gælder denne undtagelse, fuldstændig som den gjorde, før man overhovedet startede diskussionen om Amsterdamtraktaten.

For det andet er der spørgsmålet om den fælles forsvarspolitik og spørgsmålet om Vestunionen. Det er klart allerede fra diskussionen om Edinburghaftalen, at det ønsker Danmark ikke at deltage i, og det ønsker vi fortsat ikke at deltage i. Det er der i øvrigt nedskrevet en protokol om, således at der heller ikke er nogen tvivl om det danske forbehold på dette felt.

For det tredje er der forbeholdet om unionsborgerskabet. Her har det jo glædeligvis vist sig, at de øvrige 14 EU-lande var enige med Danmark om, at et unionsborgerskab ikke skulle erstatte et dansk statsborgerskab. Derfor er det blevet indskrevet i Traktaten, og dermed er den problemstilling sådan set løst.

For det fjerde er der spørgsmålet om forbeholdet om det retlige samarbejde. Det retlige samarbejde består af to dele: Dels området med asyl, indvandring m.v. og dels politisamarbejdet. Lad mig tage det sidste først.

Med hensyn til politisamarbejdet vil der ikke ske nogen som helst ændring. Det vil forblive et mellemstatsligt samarbejde, som vi kender det i dag.

Med hensyn til asyl, indvandring m.v. vil dette om nogle år blive flyttet over som en del af det egentlige EF-samarbejde, men kun, for så vidt angår de 14 andre EU-lande. Danmark vil fortsat have ret til at træffe sine egne afgørelser, og derfor vil det for Danmark fortsat være et mellemstatsligt samarbejde. Det danske forbehold på dette felt er netop ikke et forbehold over for indholdet i samarbejdet, men et forbehold over for formen. Vi vil fastholde det som et mellemstatsligt samarbejde.

Konklusionen er derfor, at de fire danske forbehold i den nye Amsterdamtraktat er fuldt intakte.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må konstatere, at hr. Ove Fich ikke ønsker at gå ind i problemerne og undersøge, hvad det her handler om. Når jeg gjorde rede for det med rammeafgørelserne, svarede hr. Ove Fich, at det

var mellemstatsligt, og det forbliver mellemstatsligt.

Jamen så kan man åbenbart skrive hvad som helst på papiret, og hvis man bare beslutter og aftaler med sig selv, at vi kalder det mellemstatsligt, er det mellemstatsligt. Sådan er det jo ikke. Disse rammeafgørelser er overstatslig lovgivning, som kan håndhæves ved EF-Domstolen og på vidtgående områder som f.eks. fremmed politisk tilstedeværelse på dansk jord. Det gik hr. Ove Fich slet ikke ind i, og det smager af, at hr. Ove Fich her har et alvorligt problem, hvis substans han ikke har lyst til at gå ind i.

Vi opgiver ikke denne diskussion fra Enhedslisten side, kan hr. Ove Fich være evigt forvisset om, og derfor skal jeg tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget henviser til statsministerens erklæring om, at de danske undtagelser skal bestå før, under og efter EU's regeringskonference, og konstaterer, at de til Amsterdamtraktaten knyttede protokoller kun delvist og ikke fuldt ud sikrer opretholdelsen af de danske undtagelser. Folketinget opfordrer derfor regeringen til inden den kommende folkeafstemning om Amsterdamtraktaten på en regeringskonference i juridisk bindende form fuldt ud at sikre de danske undtagelser.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 7).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Charlotte Antonsen (V):

I Venstre er vi helt enige med hr. Ove Fich i, at forbeholdene er intakte, ja, faktisk er det sådan, at de danske forbeholds skadelige virkning er forstærket med Amsterdamtraktaten.

Da forbeholdene blev formulert og vedtaget i 1992-93, var det forbehold i forhold til fremtiden i EU. Men med Amsterdamtraktaten berøres tre af de fire danske forbehold direkte, og dermed vil Danmark på to områder, det retlige samarbejde og det forsvarspolitiske samarbejde, ikke længere være fuldgyldige medlemmer, når Amsterdamtraktaten træder i kraft.

Venstre skal gentage det synspunkt, som vi er kommet med før, at vi skal af med forbeholdene hurtigst muligt, naturligvis efter en dansk

folkeafstemning, som vi har lovet befolkningen, men netop Amsterdam og resultatet dér betyder, at de danske forbehold decideret er i strid med danske interesser.

Kent Kirk (KF):

Jeg skal kort meddele, at vi ikke kan stemme for Enhedslistens forslag til vedtagelse, fordi vi mener, at det er fuldstændig forkert. Vi mener, at de danske forbehold er sikret. Vi mener også, at vi, da vi tog forbeholdene, ville tillade de andre lande at gå videre, så Det Konservative Folkeparti vil stemme imod det forslag til vedtagelse, som hr. Keld Albrechtsen har fremsat.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er selvfølgelig interessant, at Enhedslisten nu er gået i kraftigt forsvar for de undtagelser, som man tidligere har påstået ikke var noget som helst. Men jeg er helt med på, at vi står skulder ved skulder i forsvaret for undtagelserne på disse vigtige områder, som jo netop er områder, der fører frem til en egentlig unionsudvikling. Her er det helt, helt afgørende, at vi også fortsat står uden for.

Jeg synes, det er et problem, også når man hører regeringens argumentation, at man argumenterer udelukkende juridisk. Som jeg har sagt tidligere i dag, har det været utrolig vigtigt for os, at der bliver substans i det her, og at det bliver et udtryk for en ny og langsigtet dansk Europapolitik. Derfor nytter det ikke noget at påstå, at man har nogle juridiske formuleringer stående på et papir, hvis man i substansen, i indholdet, i realiteten ikke lever op til undtagelserne.

Her har vi problemerne med Schengenaftalen. Jeg har tidligere i dag gjort rede for, at her er den retlige undtagelse blevet undergravet af vores Schengendeltagelse og af det forhold, at vi bliver tvunget til at skulle gøre, hvad de andre er blevet enige om i realiteternes verden. Derfor er det en væsentlig begrundelse for, at vi anbefaler et nej til Amsterdamtraktaten.

Med hensyn til Enhedslistens forslag til vedtagelse synes jeg, det er et problem, at man faktisk i den sidste sætning i forslaget kræver en juridisk bindende form, for problemet er jo ikke primært juridisk, problemet er substansen, nemlig at den retlige undtagelse er blevet undergravet af Schengensamarbejdet. Derfor bryder jeg mig ikke om den formulering; den er ret upræcis, sådan som jeg læser den.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg ved ikke, om det er, fordi hr. Holger K. Nielsen er ved at blive træt – det har jo været en lang debat – men jeg kunne faktisk ikke høre, om hr. Holger K. Nielsen mener, at de fire forbehold er respekteret i Amsterdamtraktaten. Det vil jeg gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det mener jeg ikke de er. Det har jeg sagt tidligere i dag, og det ligger i hele vores argumentation. Vi mener ikke, at den retlige undtagelse er respekteret – ikke i substansen, ikke i realiteten, netop fordi den er undergravet af Danmarks deltagelse i Schengensamarbejdet. Og som jeg sagde – idet jeg citerede en hollandsk statssekretær, der har sagt, at juridisk respekteres den, men politisk respekteres den ikke, så vi er politisk forpligtede til at gøre, hvad de andre er blevet enige om – kan man ikke læse den danske protokol anderledes, end at vi har forpligtet os til at følge, hvad de andre er blevet enige om, og jeg synes ikke, det er at leve op til den danske undtagelse, som er noget, der skal være reelt.

Og mange mennesker vil jo sige til sig selv: Hvad er det her for noget? Vi har en undtagelse, men vi gør alligevel, hvad de andre siger.

En sådan politik kan man da ikke byde folk! Og bestemmelsen om de 6 måneder kan kun forstås sådan, at vi har forpligtet os til politisk at følge, hvad de andre er blevet enige om.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skylder hr. Holger K. Nielsen svar på et spørgsmål om forståelsen af den sidste sætning. Det står jo klart i forslaget til vedtagelse, at det, der skal opfyldes, er, at undtagelserne skal sikres helt og fuldt. Det, der så understreges i den sidste sætning, er, at det skal ske i juridisk bindende form. Det vil sige, at det skal ikke ske ved, at man rejser rundt til regeringerne og laver en eller anden aftale på et stykke papir, der ikke har den bindende virkning, som en protokol har.

Det er det, der skal forstås ved det, hr. Holger K. Nielsen. Det skal ikke forstås sådan, at det er nok, at regeringen rejser ned og får nogle flere juridiske spidsfindigheder – naturligvis ikke – og det følger af den første del af folketingsvedtagelsen, hvad det er for et problem,

som skal løses. Jeg håber, det er en tilfredsstillende forklaring for hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Blot en enkelt bemærkning. Jeg er overrasket over at høre, at det er en hollandsk statssekretær, der er udslaggivende for SF's holdning til forbeholdet på det retlige område.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Somme tider ved man ikke, hvilket hovede man skal tage sig til, når man hører på hr. Ove Fich her i dag. Det er ikke nogen hollandsk statssekretær, der har været udslaggivende for SF's holdning til det her. Jeg citerede en hollandsk statssekretær, og selv om han er hollænder, kan han da godt have ret, ikke også? Det var da en underlig måde at argumentere på.

Jeg er fuldstændig enig. Indholdet i det her kan ikke forstås anderledes, end at vi politisk har forpligtet os til at følge de andre, og jeg vil ikke være med til en politik, hvor vi siger til befolkningen, at vi har den undtagelse, og så kan befolkningen opleve, at vi i realiteternes verden gør, hvad de andre er blevet enige om. Det er ikke nogen reel undtagelse, skal jeg sige til hr. Ove Fich.

Elisabeth Arnold (RV):

De fire danske undtagelser, som blev forhandlet ind i Edinburgahfgørelsen efter det danske nej i 1992, er forbehold over for den fælles mønts tredje fase, over for forsvarssamarbejdet, over for unionsborgerskabet og over for retlige indre anliggender eller – som det gik på, dengang debatten kørte mest ophidset – fælles politi. Det var i virkeligheden det, der var det oprindelige krav fra SF, vil jeg gerne have lov at minde om.

Det er lidt pudsigt, synes jeg, at det er hr. Keld Albrechtsen, der rejser denne forespørgselsdebat i dag. Hr. Keld Albrechtsen har aldrig nogen sinde regnet de fire danske forbehold for noget som helst, ikke regnet dem for nogen lykkelig eller nogen eftertragteligsværdig konstruktion. Han har aldrig nogen sinde regnet dem for noget som helst og har aldrig ment, at de betød noget, eller at de havde nogen virkning, og derfor er det underligt, at man nu vil bruge Folketingets tid på at diskutere, om de nu er bevaret i den nye Amsterdamtraktat – som man i øvrigt også siger nej til, ligesom man har sagt nej til alt andet, der har med EU at gøre.

Det, der er interessant her, er i virkeligheden SF's holdning. Det var SF, vi havde en aftale med, og derefter fik vi en aftale med befolkningen om, hvordan vi skulle forholde os til de fire forbehold. Derfor er det SF's fortolkning, som jeg synes man skal argumentere for eller imod i dag, og jeg kan konstatere, at hr. Holger K. Nielsen siger, at juraen er o.k., men politikken er det ikke, og derfor er man imod, fordi man mener, at de fire forbehold ikke er overholdt.

Men det er vi altså ikke enige i. Fra radikal side mener vi, vi har gjort alt, hvad vi overhovedet på nogen måde kunne for at sikre, at de fire danske forbehold blev respekteret, samtidig med at vi stadig væk var med i EU. Det er jo det, der er vores ønske, at vi skal være med i EU. Men nu kan jeg altså forstå, at det bliver brugt af SF som en sten, man kan tage afsæt fra for at komme videre ud af EU, fordi man nu har fundet, at forbeholdet om de retlige indre anliggender ikke er respekteret i den konstruktion, der er i Amsterdamtraktaten.

Det er en konstatering, vi er meget kedede af fra Det Radikale Venstres side. Vi mener faktisk, vi har gjort os umage – også undervejs i konstruktionen af Amsterdamtraktaten – med under gentagne debatter her i Folketinget at spørge SF, om de nu var klar over, om det her var inde eller ude, om forbeholdet var respekteret eller ej.

Jeg husker specielt i forbindelse med Schengenaf-talen, hvor vi bad SF om at gøre rede for, hvorvidt Schengenaf-talen respekterede forbeholdet om de retlige indre anliggender og svarede: Ja, det gjorde den. Så derfor undrer det os nu, hvor vi har prøvet at få en konstruktion, som faktisk tager meget hensyn, at det så alligevel ikke er godt nok til SF. Det er beklageligt, men sådan er politik jo: ikke altid så logisk, og juraen er ikke altid nok. Det har vi så konstateret endnu en gang.

Vi mener fra Det Radikale Venstres side, at de fire danske undtagelser er respekteret, og vi har gjort, hvad vi kunne for at få en så klar og logisk fremstilling af det i de dokumenter, der følger med Amsterdamtraktaten, som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold forsøgte ligesom hr. Holger K. Nielsen at skabe en myte om Enheds-listens forhold til de fire undtagelser, og derfor vil jeg repetere forløbet.

De fire undtagelser indgik som bekendt i Maastrichttraktaten, som vi stemte om den 2. juni 1992. Det var ikke tilstrækkeligt med disse fire undtagelser til, at Enhedslisten ville stemme ja til Maastrichttraktaten, og derfor stemte vi nej den 2. juni. Så blev de fire undtagelser præciseret i Edinburghafgørelsen. Det ændrede ikke noget, og derfor var der naturligvis stadig væk ikke tilstrækkelig mange undtagelser til, at vi kunne stemme ja til Traktaten, og derfor stemte vi også nej den 18. maj 1993. Nu sker der så det, at disse undtagelser, som allerede dengang var utilstrækkelige, bliver endnu mindre, og derfor stemmer vi også nej næste gang.

Det er altså Enhedslistens forhold til de fire undtagelser. Vi har altid støttet de fire undtagelser, men de har bare ikke været nok.

Formanden:

Hr. Holger K. Nielsen. (Ophold). Ja, det er helst oppe fra talerstolen. O.k., det er clearet, tak for det. Så er det fru Annette Just.

Annette Just (FP):

Hvis fru Elisabeth Arnold skulle være i tvivl, er det bl.a. Fremskridtspartiet, der har sagt, at de fire forbehold ikke var det papir værd, de var skrevet på, og det kan være, at det er derved, komplikationen er kommet.

Der er nemlig ikke tale om reelle undtagelser. Vi har hele tiden sagt om det dér med unionsborgerskabet: Jamen hvem i alverdens riger og lande har på noget tidspunkt troet, at unionsborgerskab skulle afløse nationalstatsborgerskab? Men der var nogle, der gerne ville have, at der kom et forbehold her, og nu er det blevet skrevet ind i traktaten, så det kan vi vel godt holde op med at tale om. Vi havde ret, vi fik ret. Der er ingen, der nogensinde har drømt om, at unionsborgerskab skulle erstatte nationalstatsborgerskabet.

Det andet forbehold er ØMU'ens tredje fase, altså enhedsvalutaen. Her har Fremskridtspartiet været 100 pct. modstander af, at man skulle gøre det på den måde – hele tiden. Men så kommer SF og siger: Uh, bare vi får et lille forbehold og siger, vi ikke vil være med, før vi har fået lavet en folkeafstemning, så må de andre gerne gøre alt det andet, som vi ikke vil være med til. Men Fremskridtspartiet har været modstander af det – før, under og efter at man lavede de forbehold.

Så kommer vi til det tredje forbehold om Vestunionen. Danmark var ikke medlem af

Vestunionen, og Fremskridtspartiet sagde, at det, vi skal gøre, er at forhindre, at EU begynder at have forsvarspolitik. Men så kommer SF og siger: Næh, næh, vi laver et lille, fikst forbehold. Vi er ikke medlem af Vestunionen, ergo siger vi bare, at de ikke kan tvinge os til at blive medlem af Vestunionen. Ergo kan vi ikke komme med, og vi skal ikke betale, men vi må endelig ikke stå i vejen for, at de andre kan gå videre. Fremskridtspartiet er stik modstander af det, og det var vi også før, under og efter.

Så kommer det fjerde forbehold om de retlige forhold, og så gentager historien sig: Fremskridtspartiet var igen modstander før, under og efter. Vi mener, det er forkert, at Danmark ikke accepterede den første folkeafstemning, der sagde: Danmark ønsker ikke, at der skal være overnational, overstatslig politik på det retlige område, og at der skal være overstatslig politik på ØMU's tredje fase, altså at der skal være en enhedsvaluta. Vi mener heller ikke, det kan være rigtigt, at vi skal have forsvar ind i EU og dermed også Vestunionen. Det er en forkert retning, vi er gået, og derfor skulle man have respekteret nejdet den 2. juni 1992 og sagt: Fint, så må vi tage det op, hvis folk ikke vil acceptere tingene helt ud.

Men den måde, hvorpå den danske regering på daværende tidspunkt sammen med et flertal her i Folketinget prøvede at bortforklare, hvad folket havde sagt, og prøvede at lave en søforklaring med forbehold eller undtagelser, holder ikke vand, viser det sig nu. De er ikke det papir værd, de er skrevet på. Jeg håber, at i det mindste det forslag, der er kommet fra Enhedslisten kan give en lillebitte, bitte, bitte, bitte, bitte smule plaster på såret. Men det er ikke nær nok. Vi er nødt til at have en regering, der har mandmod og hjerte nok til at sige: Det er den forkerte vej, Unionen går!

Addi Andersen (CD):

I CD er vi tilfredse med regeringens garanti for, at forbeholdene gælder før, under og efter regeringskonferencen, og denne garanti mener vi regeringen har levet op til. Det er da ingen hemmelighed, at vi ønsker forbeholdene ophævet, men vi har hele tiden holdt fast i, at det var en selvstændig beslutning, der intet har med Amsterdamtraktaten at gøre.

Danmark lovede i Edinburgh, at de øvrige lande kunne gå videre på områder, hvor Danmark stod udenfor, og det er et løfte, som Danmark selvfølgelig bør stå ved. Hvilke praktiske

konsekvenser det vil få for Danmark, må vi så se på, og hvis prisen på et tidspunkt bliver for stor, må den danske befolkning tage stilling til, om den ønsker at ophæve forbeholdene. Men at blande denne diskussion sammen med godkendelse af Amsterdamtraktaten finder CD ikke rimelig.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er, og det har altid været, en pudsig diskussion, der har været ført om de her såkaldte forbehold, Danmark skulle have i forhold til Maastrichttraktaten. Ved en gennemgang af dem kan man jo se, at de rettigheder, Danmark har ifølge Edinburghafgørelsen, jo også er rettigheder, som Danmark havde efter Maastrichttraktaten.

ØMU-projektet, hvor Danmark gør det klart, at vi ikke ønsker at deltage i tredje fase, er et eksempel. Her har det jo vist sig, at såvel Sverige som Storbritannien har ret til at vælge at lade være med at deltage i ØMU's tredje fase, hvis de ønsker det, så den ret eksisterede altså efter Maastrichttraktaten uanset Edinburghafgørelsen.

Med hensyn til Vestunionen konstaterede Rådet i Edinburgh, at der ikke er noget i Maastrichttraktaten, der forpligter Danmark til at blive medlem af Vestunionen. Der er altså ikke noget i Maastrichttraktaten, der tyder på, at Danmark absolut skulle melde sig ind i Vestunionen. Det er rent faktisk det, der står i Rådets konklusioner fra topmødet i Edinburgh: Danmark er ikke forpligtet efter Maastrichttraktaten til at melde sig ind i Vestunionen. Jamen det kunne vi jo bare have læst.

Angående unionsborgerskabet tror jeg ikke, der var nogen lande, der ville anfægte, at unionsborgerskabet ikke skulle træde i stedet for et nationalt statsborgerskab, men skulle supplere det, og det tror jeg såmænd heller ikke, der var nogen, der var i tvivl om i Edinburgh. Det er der ikke noget der tyder på, når man læser konklusionerne derfra.

Omkring det retlige samarbejde noterer Rådet sig i Edinburgh, at Danmark ikke på et senere tidspunkt vil være med til et overstatsligt samarbejde på det retlige område. Men i Maastrichttraktaten fremgår det, at man jo skal have et mellemstatsligt samarbejde på det retlige område med henblik på, at det kan gøres overstatsligt ved enstemmighed, dvs. her havde Danmark i Maastrichttraktaten en mulighed for at blokere med veto, hvis vi ønskede det. Her

siger vi så, at de andre godt må lave det overstatsligt, men vi vil allerede på det her tidspunkt i Edinburgh sige til de andre, at vi ikke vil være med til at gøre det overstatsligt. Så egentlige forbehold er det svært at argumentere for findes i forhold til Maastrichttraktaten.

Så kan man sige: Er det slet ikke noget værd, det, der er lavet i Edinburgh, og det, der ledte frem til Edinburgh? Jo, det er meget værd. Dels var den debat, der var der på baggrund af det danske nej, den debat, der blev skabt i Danmark, og den debat, der blev skabt i andre EU-lande, selvfølgelig vigtig. Men dér, hvor Edinburgh har en effekt, det er jo i forhold til, at flertalspolitikkerne har indgået en, som de selv siger, pagt med befolkningen om, at skal der ændres på de her områder i forhold til det, der blev aftalt i Edinburgh efter det nationale kompromis, så kan det kun ske efter en folkeafstemning. Det er det helt centrale, at Folketingets flertal altså har afsagt sig kompetence til af egen drift at lave om på de her ting.

Derfor er det også nødvendigt at slå fast over for den danske befolkning, når den skal stemme om Amsterdamtraktaten, at der rent faktisk er juridiske problemer såvel som politiske problemer med forklaringen om, hvorvidt såkaldte forbehold består med Amsterdamtraktaten, og at man derfor også reelt stemmer om en vis del af indholdet i de såkaldte forbehold i Amsterdamtraktaten.

Vi kan diskutere frem og tilbage om de her juridiske spidsfindigheder, det kan vi gøre. Der kan være forskellige meninger om, hvor meget de såkaldte forbehold er overtrådt juridisk, altså hvor meget man er gået med til uden at gøre det klart for befolkningen, at her går man med på et overstatsligt retligt samarbejde, eller her gør man klar til at gå med ind i et forsvarspolitisk samarbejde, som man ellers havde lovet befolkningen ikke at gå med i.

Men rent politisk er der for Dansk Folkeparti ingen tvivl. Regeringen har forsøgt med den måde, man har skruet Amsterdamtraktaten med protokoller sammen på, at finde en model, hvor man over for befolkningen kan sige, at forbeholdene står intakte, men hvor man reelt kan gennemføre det, som regeringen og flertallet ønsker, nemlig at deltage i det overstatslige samarbejde, eksempelvis på det retlige område.

Derfor er der for Dansk Folkeparti ingen tvivl om, at regeringen snyder på vægten, og at det derfor er nødvendigt at gøre befolkningen klart, at vi faktisk også stemmer om dele inden for de

såkaldte forbeholdsområder, når vi stemmer om Amsterdamtraktaten. Det er jo bare yderligere et argument for, med den argumentation, der har været om EU, at befolkningen skal stemme nej til Amsterdamtraktaten. Det er vores konklusion på det her.

Om den model, Enhedslisten så fremlægger i sit dagsordenforslag, så er velegnet til at komme videre fra det sted, kan jeg godt være noget i tvivl om; men der er for os ingen tvivl om, at regeringen har snydt på vægten i det her spørgsmål.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg kan konstatere, at der ikke er føde på kritikken af det juridiske indhold af de danske forbehold. De består fortsat. Der har ikke været fremsat nogen som helst lodig kritik af den måde, vi har fået forbeholdene respekteret på i Amsterdamtraktaten.

Et par enkelte bemærkninger:

Om forsvar: Danmarks deltagelse i den forsvarspolitiske dimension er udtrykkeligt inddraget. Så er der nogle, der siger: Jamen hvad nu med Petersberg-opgaver? Ja, hvis det er sådan, at EU-landene beslutter sig for at gå ind i Petersberg-opgaver, så kan de det, men vi kan sige nej. Det er juraen i det. Dermed er det danske forbehold helt og fuldt respekteret. Vi deltager ikke i disse beslutninger – det er det, der er det afgørende – vi deltager ikke i disse beslutninger.

Men på den anden side er det jo også i virkelighedens verden – jeg tror, at det var det udtryk, én brugte, jeg tror, det var hr. Keld Albrechtsen – i virkelighedens verden er det sådan, at Danmark jo gerne bidrager til fredsbevarende aktioner. Vi er med i Bosnien, vi har været med i Albanien. Jeg ved godt, at hr. Keld Albrechtsen og hans parti synes, det er forkert, de er imod det; men de er jo imod det, ligegyldigt om det er EU, der laver dem, eller om det er NATO, der laver dem – som i Bosnien – eller om det som i Albanien er en koalition af lande, der er villige til at gøre det. Det er helt ligegyldigt for hr. Keld Albrechtsen, Enhedslisten er imod, at vi deltager i sådan noget. Og det er jo klart, det er regulær snak, for det er jo altså det, det i virkeligheden handler om. Juraen er klokkeklar. Vi kan ikke forpligtes til det. Vi deltager ikke i disse beslutninger. I virkelighedens verden er der heldigvis et stort flertal her i Folketinget, der ønsker, at Danmark skal spille en aktiv rolle.

Om rammeaftalerne kan jeg kun sige, at det strider ikke på nogen måde imod forbeholdet, imod søjle 3. De har ikke direkte virkning for landets borgere, og de er heller ikke i konflikt med grundlovens § 20.

Og til sidst til hr. Holger K. Nielsen: Ja, protokollen, ja, juraen er i orden, siger hr. Holger K. Nielsen. Men politisk kan vi jo – jeg hørte det under den første debat – komme under pres, jamen det kan vi da, vi skal da træffe en beslutning selv, om hvorledes vi vil tilpasse os beslutninger, som andre måtte træffe. Ja, men det er jo da regulært nok. Sådan må vi her i Folketinget gøre i utallige sammenhænge. På grundlag af en vurdering vi selv foretager træffe beslutning om, hvorledes vi vil tilpasse os en ny situation. Vi behøver ikke at kalkere andres beslutninger, men vi træffer en selvstændig beslutning om, hvorledes vi vil indrette os her i landet.

Det er det, protokollen siger, og jeg må ærlig talt sige, at jeg synes hr. Holger K. Niensens sondring her mellem, hvad der er jura, og hvad der er politik, er helt ubrugelig. Det er det juridiske indhold af forbeholdene, der hele tiden har været det afgørende, og jeg husker uendelige diskussioner forud for 1993, da vi lavede det nationale kompromis, og hvilken kolossal vægt hr. Holger K. Nielsen især lagde på, at dette skulle være juridisk bindende. Det har vi nu så sikret, og så siger hr. Holger K. Nielsen: Jamen det er ikke nok, at det er juridisk binden-

de, det er slet ikke nok, vi skal også have noget helt andet. Jeg må sige, jeg synes, det er en tynd argumentation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 7 af Keld Albrecht-
sen (EL) forkastedes, idet 11 (FP, EL og DF)
stemte for, 80 (S, V, KF, RV, CD, Tommy Dine-
sen (SF) og Steen Gade (SF)) imod; 6 (SF) stemte
hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen,
onsdag den 22. oktober 1997, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til
den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.53